

Εφαρμοσμένη οικονομική ανάλυση

Υπεύθυνος Μαθήματος: Καθηγητής Μιχαήλ Ζουμπουλάκης

Περιγραφή Μαθήματος

Το μάθημα εστιάζει σε ορισμένα θέματα οικονομικής θεωρίας που αφορούν στη λειτουργία του οικονομικού συστήματος τόσο από μικροοικονομική όσο και από μακροοικονομική άποψη. Η έμφαση δίνεται στις οικονομικές έννοιες και όχι στις θεωρητικές ή μαθηματικές αποδείξεις των οικονομικών θεωρημάτων ώστε οι φοιτητές να γνωρίζουν τα βασικά οικονομικά προβλημάτων λειτουργίας της αγοράς και τις πολιτικές αντιμετώπισης τους.

Μαθησιακοί Στόχοι

Στόχοι του μαθήματος είναι:

- Να εμβαθύνει κριτικά στις βασικές έννοιες της σύγχρονης οικονομικής ανάλυσης, σε μικροοικονομικό και σε μακροοικονομικό επίπεδο.
- Να εξοικειώσει τους φοιτητές με την εφαρμογή οικονομικών εννοιών στα προβλήματα λειτουργίας των αγορών, στους τομείς άσκησης οικονομικής πολιτικής, στις αρχές λειτουργίας του χρηματοπιστωτικού τομέα και των διεθνών αγορών.

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΥΛΗΣ

Εβδομάδα 1η ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ.

Μεθοδολογικά προλεγόμενα της μικροοικονομικής ανάλυσης. Το πλαίσιο λειτουργίας της ανταγωνιστικής αγοράς. Τα αξιώματα της ορθολογικής συμπεριφοράς των ατόμων που συναλλάσσονται οικονομικά. Βασικές οικονομικές έννοιες και ορισμοί. Το υπόδειγμα οικονομικής εξήγησης. Ενδογενείς και εξωγενείς μεταβλητές.

Εβδομάδα 2η ΘΕΩΡΙΑ ΖΗΤΗΣΗΣ

Ατομική και αγοραία ζήτηση για ένα προϊόν. Συνάρτηση αγοραίας ζήτησης και καμπύλη ζήτησης. Σημειακή και τοξοειδής ελαστικότητα ζήτησης ως προς τη τιμή. Σχέση μεταξύ οριακού εσόδου, τιμής, και ελαστικότητας ζήτησης ως προς τη τιμή. Τιμολογιακή πολιτική. Εισοδηματική και Σταυροειδής ελαστικότητα της ζήτησης. Χρήση ελαστικότητων σε προβλήματα διοικητικών αποφάσεων. Μελέτες Περιπτώσεων.

Εβδομάδα 3η ΘΕΩΡΙΑ ΚΟΣΤΟΥΣ.

Νόμος των φθινουσών οριακών αποδόσεων. Μέσο και Οριακό προϊόν εργασίας. Ελαστικότητα παραγωγής ως προς την εργασία. Τα τρία στάδια παραγωγής. Σταθερό, Μεταβλητό και Συνολικό κόστος. Συνάρτηση παραγωγής με δυο μεταβλητές εισροές. Καμπύλη ισοπαραγωγής, και οριακός λόγος τεχνικής υποκατάστασης. Γραμμή ίσου κόστους, καμπύλη επέκτασης και συναρτήσεις ζήτησης των εισροών. Συντελεστής συνάρτησης παραγωγής και αποδόσεις κλίμακας.

Εβδομάδα 4η ΜΟΡΦΕΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Μορφές ανταγωνισμού και προσδιορισμός τιμών. Μονοπώλιο. Ολιγοπώλια. Μονοπωλιακός Ανταγωνισμός: Διαφοροποίηση προϊόντος, παραγωγικοί κλάδοι, ομάδες προϊόντων, και κόστος πωλήσεων (διαφημιστική δαπάνη). Διαφοροποίηση του προϊόντος και μονοπωλιακή δύναμη της επιχείρησης.

Εβδομάδα 5η ΑΠΟΤΥΧΙΕΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ: ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΤΗΤΕΣ & ΑΣΥΜΜΕΤΡΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ.

Η επιστροφή της κοινωνικής διάστασης. Η τραγωδία των κοινών. Κοινωνικά Αγαθά και Εμπορευματοποίηση. Όταν το κοινωνικό κόστος/ όφελος διαφέρει από το ιδιωτικό κόστος/ όφελος. Η προβληματική της θεωρίας περιουσιακών δικαιωμάτων. Ασύμμετρη Πληροφόρηση: Αμφισβητούμενη ποιότητα και άκαμπτες τιμές. Συναλλακτικά αντικίνητρα λόγω ασύμμετρης πληροφόρησης (ο λεγόμενος «ηθικός κίνδυνος»). Δυσμενής επιλογή. Σηματοδότηση και πειστικά μηνυμάτα. Συμπλέγματα εξωτερικότητων και ασυμμετριών πληροφόρησης.

Εβδομάδα 6η ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Η εξέλιξη της οργάνωσης των επιχειρήσεων. Το αμερικανικό παράδειγμα των μεγάλων επιχειρήσεων (corporations). Η ιστορική ανάλυση του A. Chandler 1977. Μοντέλα οργάνωσης: Η ενιαία δομή διοίκησης. Η πολύ-λειτουργική μορφή οργάνωσης. Η επιχείρηση ως «τεχνοδομή». Οι οργανώσεις ως χώροι λήψης αποφάσεων: Το μοντέλο March– Simon. Εσωτερική οργάνωση των επιχειρήσεων και η θεωρία της εκπροσώπησης. Το πρόβλημα εντολέα-εντολοδόχου.

Εβδομάδα 7η ΘΕΩΡΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ.

Η κριτική του Coase στο πρόβλημα των εξωτερικότητων και το Θεώρημα Coase. Έννοια και ορισμός του συναλλακτικού κόστους κατά Williamson. Κατηγοριοποίηση ΣΚ (αγοράς, διοίκησης, οργάνωσης, επίβλεψης). Μέτρηση μεγέθους ΣΚ. Υποδείγματα ΣΚ.

Εβδομάδα 8^η: ΒΑΣΙΚΑ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ

ΑΕΠ, πως ορίζεται, πως μετράται. Εξέλιξη και παραγωγική διάρθρωση τομέων ελληνικής οικονομίας. Εισόδημα, κατανάλωση και αποταμίευση. Συνολική ζήτηση, απασχόληση, ανεργία, πληθωρισμός.

Εβδομάδα 9^η: ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ & ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

Τα μεγέθη. Το διεθνές εμπόριο και οι διακυμάνσεις του στο χρόνο. Ροές μεταξύ ανεπτυγμένου και αναπτυσσόμενου κόσμου. Πολιτικές διεθνούς εμπορίου.

Εβδομάδα 10^η: ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΣΟΔΑ & ΔΑΠΑΝΕΣ

Πηγές εσόδων. Είδη δαπανών. Δημοσιονομική πολιτική. Κρατικός προϋπολογισμός. Δημόσια ελλείματα και πλεονάσματα. Πολιτικές δημοσίου χρέους.

Εβδομάδα 11^η: ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

Χρήμα-Τράπεζες: Ζήτηση και προσφορά χρήματος. Η εξέλιξη του Ευρωπαϊκού Χρηματοπιστωτικού Συστήματος. Ο ρόλος και τα όρια της Νομισματικής Πολιτικής. Η εξέλιξη του Ελληνικού Χρηματοπιστωτικού Συστήματος.

Εβδομάδα 12^η: ΔΙΕΘΝΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ

Διεθνή Νομισματικά συστήματα μέχρι το 1944. Το Νομισματικό Σύστημα του Bretton Woods και η εξέλιξη του. Νομισματικές Ενώσεις & το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα.

Περιγραφή του Μαθήματος	
<p>Το μάθημα εστιάζει αρχικά σε ορισμένα θέματα θεωρίας του καταναλωτή και του παραγωγού σε πλήρους ανταγωνισμού. Εξετάζει στη συνέχεια τη λειτουργία μη ανταγωνιστικών αγορών και τις αδύναμες αγορές που οφείλονται στις Εξωτερικότητες και την Ασύμμετρη Πληροφόρηση. Επίσης μελετά τη θεωρία εξέλιξη της επιχείρησης, την Θεωρία Κόστους Συναλλαγών και τη σύγχρονη θεωρία των οργανώσεων. Στο τέλος, μέρος παρουσιάζονται τα βασικά μακροοικονομικά μεγέθη με ιδιαίτερη έμφαση στο εμπορικό ισοζύγιο, το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, το δημόσιο τομέα (έσοδα και δαπάνες), το χρηματοπιστωτικό τομέα και διεθνή νομισματικά συστήματα.</p>	
Μαθησιακοί στόχοι	
<p>Σκοπός του μαθήματος είναι να εισάγει κριτικά στις βασικές έννοιες της σύγχρονης Οικονομικής Ανάλυσης. Έμφαση δίδεται στη διατύπωση βασικών προβλημάτων λειτουργίας της αγοράς σε μικροοικονομικό και μακροοικονομικό επίπεδο. Το μάθημα προϋποθέτει ελάχιστες γνώσεις οικονομικών.</p>	
Μαθησιακά αποτελέσματα	
<p>Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/φοιτήτριες θα πρέπει να είναι σε θέση να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κατανοούν τη χρήση οικονομικών εννοιών στα προβλήματα λειτουργίας των αγορών, στους τομείς άσκησης οικονομικής πολιτικής, στις αρχές λειτουργίας του χρηματοπιστωτικού τομέα και των διεθνών αγορών. • Ξεχωρίζουν και να ερμηνεύουν την επίδραση των εξωγενών παραγόντων στη λειτουργία των αγορών 	
Διδακτικές Μέθοδοι	
<p>Θα πραγματοποιηθούν 13 διαλέξεις. Σε κάθε διάλεξη θα αναλύεται ένα συγκεκριμένο ζήτημα της οικονομικής ανάλυσης της αγοράς. Αντίστοιχα, κατά τη διάρκεια των διαλέξεων οι φοιτητές θα έχουν την ευκαιρία να δείξουν την κατανόηση του αντικειμένου διαμέσου της συμμετοχής τους στις ομαδικές συζητήσεις επί συγκεκριμένων οικονομικών προβλημάτων.</p>	
Τρόπος Εξέτασης	
Γραπτές εξετάσεις	9 μονάδες
Παρουσία στην τάξη	1 μονάδα
Ενδεικτική Προτεινόμενη Βιβλιογραφία	
<ul style="list-style-type: none"> • Βαρουφάκης, Γ. (2007), Πολιτική Οικονομία, Αθήνα, Gutenberg. • Bowles S, R. Edwards, & F. Roosevelt, (2005), Κατανοώντας τον Καπιταλισμό, ελλ. μτφ Αθήνα, Gutenberg 2014, Επιμέλεια μτφ Μ. Ζουμπουλάκης. • Κατσέλη, Λ. –Μαγουλά, Χ. (2002), Μακροοικονομική ανάλυση και Ελληνική Οικονομία, Αθήνα, Δαρδανός. • Krugman, P. & R. Robin (2014), Μακροοικονομική σε διδακτικές ενότητες, ελλ. μτφ Αθήνα, Gutenberg 2018. • Nicholson, W., (2005), Μικροοικονομική Θεωρία, ελλ. μτφ. Εκδ. Κριτική, 2008. 	